

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 7 en 8 - 1954

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 7/8 - 1954I N H O U D

I	Communisme Internationaal	blz.	1
II	Activiteit van de C.P.N. en haar hulporganisaties	"	6
III	Vakbeweging	"	13
IV	Activiteit van andere groeperingen	"	19
V	Activiteit van Indonesiërs, Chinezen, Surinamers enz.	"	21
VI	Overzicht der stakingen in de maanden Juli en Augustus 1954	"	23

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL

Sowjet-Unie

De communisten hebben in de verwerping van de Europese Defensie Gemeenschap door het Franse parlement bovenal een bekroning gezien van hun onophoudelijke agitatie. Unaniem juichten zij deze beslissing toe als een aanmoediging tot verdere strijd voor "nationale onafhankelijkheid", tegen Amerika en de (West) Duitse herbewapening.

Tegelijkertijd temperden zij hun voldoening en waarschuwden tegen het latente gevaar, dat het Westen zou blijven voortgaan om de Duitse Bondsrepubliek op andere wijze in de militaire samenwerking van West-Europa te betrekken.

Intussen hebben de Westerse geallieerden het door Rusland voorgestelde systeem van collectieve veiligheid voor geheel Europa als alternatief voor de E.D.G. afgewezen.

Mede uithoofde daarvan tonen de communisten zich achterdochtig jegens het jongste initiatief van de Britse minister Eden.

De huidige verwijdering tussen Oost en West is in niet geringe mate het gevolg van de Russische verdragingsmanoeuvres in het verleden ten opzichte van de pogingen ter afdoende regeling van het vraagstuk-Duitsland.

Thans betoogt de Sowjet-Unie, dat haar project -dat al van vóór de Berlijnse Conferentie in begin 1954 dateert- een duurzame oplossing van het Duitse probleem kan waarborgen. De kern ervan zou in de opzet gelegen zijn om Duitsland, in afwachting van zijn hereniging, eerst te neutraliseren.

De Sowjet-Unie herhaalde in Juli en Augustus jl. en laatstelijk in begin September haar oude aanbiedingen, waarbij het Russische standpunt, waarschijnlijk spoedshalve, niet eerst zoals gebruikelijk in de "Pravda" werd afgedrukt, maar rechtstreeks op gezag van het ministerie van buitenlandse zaken der USSR is bekend gemaakt.

De Sowjet-Unie concentreerde haar anti-E.D.G.-campagne in het laatste stadium op het politiek zeer verdeelde Frankrijk. Op 4 September jl. bracht het officieel orgaan der P.C.F. een beschouwing van zijn gezaghebbende medewerker, Pierre Courtade. Het was z.i. nauwelijks aan twijfel onderhevig, dat de westelijken zich, na raadpleging van hun "experts", voorbereiden op verzet tegen de Sowjet-voorstellen van Juli en Augustus.

De "Humanité" vond in het uitstellen van een aanvankelijk medio September te houden Londense conferentie een verblijdende aanwijzing, dat de westerse

volkeren zich verzetten tegen verdere aantasting van hun nationale onafhankelijkheid.

De Brusselse conferentie, aldus Courtade, had breeduit aangetoond, dat Mendès France niets heeft te verwachten van een conferentie waar Frankrijk automatisch in de minderheid wordt gedrongen door Luxemburg, België en Nederland, welke regeringen hij bestempelde als fanatieke verdedigers van Adenauer's stellingen. Het door Moskou geopperde plan, zo betoogde het Franse partijblad, was in overleg nog altijd voor amendementen van het Westen vatbaar.

In Hoofdstuk II van dit overzicht worden enige reacties van de C.P.N. naar aanleiding van de verwerping der E.D.G. nader in beschouwing genomen. De hier gevoerde communistische propaganda beriep zich bij herhaling op de kracht van het verenigde communistische kamp contra de beweerde Amerikaanse drang naar overheersing, doch het geluid der C.P.N. was eigenlijk weinig meer dan de nagalm van elders, vooral in Frankrijk veroorzaakt rumoer.

De Partij zag in ons land geen kans haar overigens beperkt gebleven initiatieven op de massa over te brengen. Handtekeningenacties, petitieën leverden evenmin als andere pogingen om brede lagen der bevolking in deze agitatie te betrekken, tastbare resultaten op.

Teneinde deze povere uitkomst te verdoezelen maakte de C.P.N. zich deelgenoot van de "communistische successen in Genève en Parijs".

Vreedzame co-existentie

In de jongste maanden werd het duidelijker dan ooit te voren, dat Moskou ook buiten de politiek in engere zin het contact met het Westen wil verstevigen. Thans wordt op grote schaal vreedzaam gepenetreerd. Hiervoor worden kennelijk streng geselecteerde delegaties van uitblinkers gebruikt. Van achter het IJzeren Gordijn verschijnen nu onophoudelijk zowel volksdemocratische parlementsleden als kunstenaars, taalgeleerden, wijsgeren, medische specialisten, natuurkundigen, vakverenigingsleiders, technici, schakers, roeiers en andere sportbeoefenaars.

De soms brillante en doorgaans opvallende prestaties, die deze burgers van het Sowjet-bloc in Westerse congressalen en op andere ontmoetingsplaatsen verrichten, beogen blijkbaar de kapitalistische wereld te overtuigen van de oprechtheid, waarmee de collectieve leiders het vreedzaam naast elkander bestaan van beide systemen bepleiten.

Door deze gedirigeerde actie wordt naar buiten iets getoond van de "zonnige kant" der Sowjet-maatschappij.

Gesprek met het Westen

Reeds eerder werd dzz. gesignaleerd, dat het oostelijk bloc de stad Wenen in toenemende mate als zetel gebruikt voor enige belangrijke massa-organisaties, waaronder het Wereldverbond van Vakverenigingen.

Bevoegde waarnemers signaleerden onlangs de groeiende interesse der communisten voor het internationaal-diplomatieke centrum Genève. Deze voormalige Volkenbondsresidentie biedt de Russen blijkbaar een gunstig klimaat voor het aanknopen en onderhouden van relaties met personen en instellingen, die de Sowjet-Russische politiek in een breder verband wel eens van dienst zouden kunnen zijn. Genève oefent -nog afgezien van zijn functie als conferentie-oord ter regeling van kwesties als de oorlog in Indo-China- bijzondere aantrekkingskracht uit op min of meer gewichtige personages uit verschillende Continenten. Het is allengs een geprefereerde woonplaats geworden van vakverenigingsleiders uit de oude en de nieuwe wereld, politici uit het Rode China, representanten van de in ontwikkeling achtergebleven landen (Afrika, Z.O.-Azië, waarmede de Sowjet-Unie en de satellietstaten via hun vertrouwden thans in ongedwongen relatie pogen te treden.

De "Manchester Guardian" van 2.9.54 wees op de ruime operatie-mogelijkheden, die het Russische bloc daar heeft o.a. bijvoorbeeld in het Internationaal Arbeidsbureau (I.L.O.) en de Economische Commissie voor Europa, beide instellingen waarvan Moskou onlangs het lidmaatschap verwierf.

De communisten kunnen van daaruit, volgens het gezaghebbende Engelse blad, de "werkende massa" en de bourgeois-elementen vrij onbelemmerd beïnvloeden.

Zij ontmoeten in Genève een unieke concentratie van niet-communistische leiders van vakverenigingen en arbeiderspartijen, mede uit zgn. achter gebleven gebieden.

Het lidmaatschap van vorengenoemde Economische Commissie voor Europa maakt het de communisten wat gemakkelijker om te ijveren voor de opheffing van het Amerikaanse embargo op strategische goederen en het verruimen van de Oost-West-handel, zulks onder voorspiegeling van meer winst ten bate van de kapitalistische economie.

Internationale vakbeweging

Toen de president van het W.V.V., Di Vittorio, in October 1953 te Wenen een nieuwe en gematigder koers aangaf voor het optreden der communistische vakbeweging, was het meest opvallende element in zijn betoog, dat de arbeiders voortaan positief konden medewerken aan het opvoeren van de kapitalistische productie-capaciteit mits aan een aantal voorwaarden zou worden voldaan waarvan de voornaamste het delen in de winst van de verhoogde opbrengst en verder:

verhoogde investeringen, voortdurende modernisering van de uitrusting der bedrijven en een betere organisatie van het werk. De arbeiders moesten onder die omstandigheden het recht opeisen om de productie van de fabriek te controleren, opdat mede zo groot mogelijke prijsverlaging in het belang van de consumenten zou worden bewerkstelligd. Afgewezen werd het streven naar verhoogde productiviteit met "Amerikaanse methoden", d.w.z. zonder nieuwe investeringen en zonder modernisering van installaties maar door grotere lichamelijke en geestelijke inspanning van de arbeiders.

Men kan in deze nieuwe lijn van het W.V.V. de consequente toepassing zien van een door het Malenkow-regime geautoriseerde en van de Stalinistische praktijk afwijkende gedragslijn.

Inmiddels is op de van 3 tot 7 Juli jl. te Wenen gehouden bijeenkomst der Internationale Beroeps Afdeling Metaal/W.V.V. een daarmee strijdige instructie uitgevaardigd.

In de metaal-sector zullen de arbeiders der kapitalistische landen zich voortaan tegen het verhogen van de productie-capaciteit moeten verzetten, aangezien anders het bewapeningspotentieel van het Westen zou worden vergroot.

Of en in hoeverre hier sprake is van een incidentele dan wel principiele ombuiging van de hiervoren geschetste algemene richtlijnen, welke Di Vittorio op het W.V.V.-congres van 1953 bekend maakte, kan nog niet worden beoordeeld.

Hoofdstuk III bevat enkele bijzonderheden over de Nederlandse delegatie naar deze I.B.A.-bijeenkomst. Verder worden daar de jongste activiteiten van de E.V.C. aan een wat bredere beschouwing onderworpen.

Vredesbeweging

Naar het lijkt, zal het zwaartepunt van de communistische activiteit komen te liggen op de propaganda voor het voorgaand vermelde systeem van collectieve veiligheid voor geheel Europa. Het vormt een hoofdbestanddeel van de huidige Sowjet-Russische buitenlandse politiek. De partijen in het Westen heeft er de laatste weken intenser belangstelling voor getoond, maar kennelijk heeft Moskou de bedoeling om aan dit project nog bredere bekendheid te geven. Het weekblad "News", waarmee Rusland zijn propaganda in een wijdere kring dan die der geestverwanten tracht te spuien, schreef bijvoorbeeld in zijn laatste afleveringen over weinig anders dan dit thema.

De vredesbeweging, die het communisme internationaal heeft opgebouwd, beschikt evenals "News" over wat ruimere mogelijkheden tot manoeuvreren dan de disciplinair-gebonden Partij.

De vredesbeweging moet met andere middelen dan de communistische partij, de ontvankelijkheid der publieke opinie voor haar ideeën in de niet-communistische wereld aftasten. Zij behoort, uithoofde van haar taak, zoveel mogelijk het risico te vermijden, dat principes van andersdenkenden worden gebruskeerd.

Met haar manier van overreding, haar quasi-objectiviteit, haar minder strakke ideologische en doctrinaire instelling, haar soepeler disciplinaire relatie tot de communistische commando-centrale, zal de vredesbeweging toegang trachten te krijgen tot milieu's, die zich bij voorbaat kopschuw zouden betonen tegenover een openlijk beleden communistisch standpunt.

Tot dusver heeft het Kremlin bovenal door zijn op de spits gedreven anti-E.D.G.-campagne de indruk gevestigd, dat het probleem-Duitsland in zijn buitenlands beleid een centrale plaats innam.

Hierin schijnt geen wijziging te zijn gekomen sinds het door de Sowjet-Unie aanbevolen systeem van collectieve veiligheid voor geheel Europa opgehouden heeft alternatief voor de (verworpen) E.D.G. te zijn. Het bedoelde ontwerp culmineert in het val dan niet oprecht gemeente-pleidooi voor een eerst te neutraliseren en dan te herenigen Duitsland.

Uit het feit, dat tot heden niet uitsluitend de communistische partijen, maar evenzeer de daarvoor geschikt geoordeelde mantelorganisaties, zoals de vredes- en vakbeweging, tegen de E.D.G. moesten ageren, zou kunnen worden afgeleid, dat van een zodanige praktijk thans t.a.v. de kwestie-Duitsland annex het aanbevolen veiligheidssysteem niet zal worden afgeweken.

De taakverdeling ten deze is nog niet in bijzonderheden bekend. Mogelijk zal een en ander wat duidelijker worden, wanneer het Bureau, d.w.z. het dagelijks bestuur van de Wereldvredeesraad -medio September in Wenen bijeengeroepen- zijn standpunten publiceert. De voorzitter van de Wereldvredeesraad, Prof. Joliot Curie, heeft tevoren reeds verklaard, dat op de bedoelde zitting naar middelen zal worden gezocht om de vrede in Europa en Azië te bewaren, de bewapening te verminderen en het experimenteren met, resp. het aanwenden van atoom- en waterstofwapenen te verbieden.

Reeds is bekend, dat de vredesbeweging in Nederland begin October in Amsterdam een landelijke conferentie zal beleggen, waar t.a.v. het Russische veiligheidssysteem nadere beraadslagingen zullen worden gevoerd.

In de eerstvolgende weken zal, naar het zich laat aanzien, ook de C.P.N. over concreter aanwijzingen de beschikking krijgen voor het leiden van verdere acties in deze sector.

HOOFDSTUK II - ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. EN HAAR
HULPORGANISATIES

EDG - exit.

In een oproep dd. 31-8-'54: "De EDG is weg, nu op raar de collectieve veiligheid", gaf het Dagelijks Bestuur der CPN uiting aan zijn vreugde over de verwerping van de EDG door het Franse parlement.

Het D.B. constateert, dat de grote meerderheid van het Europese volk op overtuigende wijze de herbewapening van de nazi-Wehrmacht in W.-Duitsland, onder het mom van de EDG, van de hand heeft gewezen en dat nu het enige alternatief voor het behoud van de vrede het door de Sowjet-Unie voorgestelde collectieve veiligheidsstelsel is.

Ook voor het Nederlandse volk is de strijd voor de collectieve veiligheid thans de beslissende opgave (onderstreping dzz.)

De CPN, aldus de oproep, die gedurende vele jaren hardnekkig tegen de EDG heeft gestreden, ziet die moeilijke strijd nu met succes bekroond. Het aanblijven van het huidige kabinet, dat van de EDG de hoeksteen van zijn buitenlandse en daarmee van zijn gehele beleid heeft gemaakt is, volgens de conclusie van het DB, thans niet langer te dulden. Voortzetting van dit be- wind zal ons land elke dag nieuwe schade en schande brengen. Het Kabinet heeft niet alleen in zijn buitenlandse politiek gefaald, ook van de beloofde verruining van de koopkracht der lonen en salarissen is niets terecht gekomen.

Dit is begrijpelijk, zo vervolgt de CPN-oproep, zolang de ondragelijke bewapeningslasten blijven bestaan en zelfs nog worden verzwaaard.

Als niet spoedig een algemene loonsverhoging ge- paard aan een prijsstop wordt gegeven, zal de arbeiders- klasse, naar de mening van het Dagelijks Bestuur der Partij, deze door grootscheepse stakingsacties moeten afdwingen.

- 7 -

Het reeds vroeger geuite verlangen der CPN-leiders naar "een regering zonder Romme" wordt krachtig herhaald.

Ons land, zo vervolgt de oproep van het DB, ziet zich voor de dringende taak geplaatst een nieuwe regering aan het bewind te brengen, die thans de openliggende weg van de vermindering van de internationale spanning en de vestiging van een Europees stelsel van collectieve veiligheid zal betreden. Van zulk een regering zullen de aanhangers van de Romme-politiek moeten worden buiten gesloten.

Teneinde dit te bereiken zal de CPN haar inspanning verdubbelen voor het tot stand brengen van een steeds hechtere eenheid van socialisten en communisten.

Gelet op het vorenstaande ondergaat de huidige politieke lijn der partij dus geen wijziging.

In plaats van de anti-EDG-campagne, die een negatieve inslag had, treedt nu het positieve ijveren voor het al maandenlang aanbevolen collectieve veiligheidsplan der Sowjet-Unie aan den dag.

De herbewapening van een in het geallieerde kamp staand W.-Duitsland moet tot elke prijs worden voorkomen. Deze gedachte blijft bepalend voor de agitatie der CPN.

De felle aanval, die Marcus Bakker in een artikel "Moffenknechten" (Waarheid 27.8.54) lanceerde tegen de Nieuwe Rotterdamse Courant, typeert de wijze waarop wordt geageerd.

Na de verwerping van de EDG bepleitte de NRC opnemng van W-Duitsland in de NAVO en het totstandkomen van een tolunie van Benelux en W-Duitsland.

De Waarheid-hoofdredacteur betichtte bedoeld dagblad van niet minder dan landverraad. Onder aanhaling van het bekende anti-NSB-versje "Met een krant in zijn hand, loopt hij daar te venten, hij verkoopt zijn vaderland, voor zes losse centen" schreef Bakker:

"Voor zes centen is het landverraad niet meer te koop. Het kost er nu dertien en niemand staat op de hoek van de straat de NRC aan te prijzen. Daarvoor is die te deftig".

Amerikaanse bases

De agitatie tegen de vestiging van Amerikaanse bases kreeg een nieuwe impuls door de publicatie van de tekst van het terzake tussen de Verenigde Staten en Nederland gesloten verdrag.

- 8 -

In "De Waarheid" (6.9.54) verscheen hierover een scherp afwijzende beschouwing onder de kop: "Bezettingsstatuut". De Nederlandse regering en in het bijzonder Minister Staf hadden het in strijd met de waarheid voorgesteld als zouden de Amerikaanse troepen onder NAVO-bevel en onder Nederlands commando alleen op Soesterberg worden gestationneerd. Uit het verdrag zou daarvan, volgens Marcus Bakker, niets blijken.

In plaats van een les te trekken uit de volledige mislukking van haar EDG-politiek, haalt de Regering nu Amerikaanse troepen naar ons land en verschaft zij de "tot wanhoop geraakte Amerikanen de middelen om tot wanhoopsdaden over te gaan".

Bakker hoopt, dat er in de Kamer voldoende verstand en eergevoel zullen zijn om deze gang van zaken te stuiten. Hij acht het noodzakelijk, dat de wenselijkheid daarvan door het volk in vergaderingen, acties, door moties en telegrammen bekend wordt gemaakt.

Ziedaar weer een onderdeel van de door de communisten internationaal gevoerde strijd voor nationale onafhankelijkheid en voor vrede.

Levensstandaard

Bij hun streven naar eenheid van actie wachten de CFN en EVC zich er, evenals t.a.v. loononderhandelingen eind 1953, wel voor bij de thans in gang zijne besprekingen over een nieuwe loonronde, concrete looneisen te stellen (zie M.O. no. 1/54 en Hoofdstuk III van dit overzicht).

Waarheidszomerfeest

Onder aanmerkelijk betere weersomstandigheden dan vorig jaar vond op 29 Augustus 1954 het achtste Waarheidszomerfeest plaats.

Geheel aangepast aan de feestelijke sfeer hield CFN-voorzitter Gerben Wagenaar een optimistische rede.

De strijd van de massa, waarbij de communisten aan het hoofd gaan, werpt grote vruchten af. Niet de atoombommaniakken, maar de vredeskrachten met de Sowjet-Unie voorop hebben, aldus Wagenaar, hun zin gekregen. Zij zijn er in geslaagd de oorlogshaarden in Korea en Indo-China te doven en zij zullen er ook in slagen de herbewapening der nazi's tegen te houden.

De verkiezingsstrijd tegen Romme is z.i. eigenlijk al begonnen. Het gaat er nu om een Romme-regering te verhinderen. Een nieuwe grote inzameling moet de strijd tegen Romme mogelijk maken.

Hiervoor wordt uitgeschreven een obligatielening ad f 50.000.-, een aandelenactie campagne ter versterking van de krant, alsmede een inzameling ter financiering van de verdere strijd tegen het "Mandement". In totaal zal een bedrag van f125.000 moeten worden opgebracht.

Volgens het verslag in "De Waarheid" werd de bekendmaking van deze nieuwe financiële taken door de "tienduizenden" aanwezigen (naar ruwe schatting waren er ca. 35.000) met warm applaus ontvangen. Nog tijdens het feest zou reeds voor rond f 20.000 zijn ingetekend. Als gevolg van het optreden van "ambtenaren van Minister Donker" kon de vertegenwoordiger van het KPD-dagblad "Freies Volk" zijn reeds begonnen begroetingsrede niet voltooien. Marcus Bakker las daarop de tekst van de onderbroken toespraak voor.

Belofte ingelost

In een brochure "De Waarheid over de Februari-staking-B.A. Sijes vervalst de geschiedenis" geeft de CPN naar aanleiding van de begin Februari jl. verschenen monografie van B.A. Sijes, eerst nu haar visie op deze staking van 1941. Paul de Groot heeft hiermede zijn destijds gedane belofte, zij het wat laat, ingelost.

In het geschrift, dat een typisch staaltje is van communistische geschiedsschrijving, wordt gesteld, dat het boek van Sijes moest dienen om belangrijke aspecten van het Nederland van die dagen verborgen te houden om hen, die toen met het Duitse militarisme pacteerden en dit nu in EDG-verband weer doen (onderstreping dzz.), in het beschermende duister te houden.

Zodoende tracht de CPN haar huidige visie op de gebeurtenissen rondom de Februaristaking 1941 dienstbaar te maken aan de actuele politieke strijd tegen de herbewapening van West-Duitsland.

Mantelorganisaties

De gedragingen van de hulporganisaties der C.P.N. -en vooral van de vredesbeweging- verraden een zekere besluiteloosheid. Deze schijnt mede te ontstaan uit het ontbreken van actuele centrale instructies. Men is niet geneigd met propaganda-acties achter de feiten aan te hollen. De snelle veranderingen in de internationaal-politieke verhoudingen maakten het bepalen van een wat strakker beleid nog moeilijker.

Gedurende de jongste verslagperiode was hier en daar een begin van opleving te bespeuren, gemeenlijk nog niet meer dan van technisch-organisatorische aard. Eigenlijk is de huidige stand van zaken het best getypeerd door het ontbreken van enige op de "grote lijn"

geïnspireerde activiteit. Het blijft voor bepaalde verlengstukken van de Partij, die bij het volgen van hun gedragslijn meer dan andere onderhevig zijn aan internationaal-politieke invloeden, moeilijk om de bestaande aarzelingen te overwinnen. Naar buiten wekt zulks mede de indruk van verslapping. Het is -derhalve voor zover het volkomen "ongevaarlijke" onderwerpen betref- wel heel stil geweest op het internationale forum der mantelorganisaties, hetgeen in Nederland doorwerkte in de daarbij aangesloten organisaties. Hiervolgend zal daarop nader worden ingegaan.

Vredesbeweging

De afgelopen maanden hebben vrijwel geen activiteit van de vredesbeweging te zien gegeven. De oorzaak hiervoor moet, behalve in de voor deze tijd van het jaar gebruikelijke vacantiestemming worden gezocht in het ontbreken van een vastomlijnd program van actie.

Verwacht mag worden, dat de medio September in Wenen te houden zitting van het Bureau van de Wereldvredesraad ook de activiteit in Nederland nieuwe leven zal inblazen (zie slot Hoofdstuk I). In afwachting van de daar te verstrekken richtlijnen gaf de Nederlandse Vredesraad begin Augustus een proclamatie uit waarin de volgende desiderata kenbaar werden gemaakt:

- 1) Hervatting van het afgebroken overleg der Grote Vier over het Duitse vraagstuk;
- 2) Drastische verlaging van de bewapeningsuitgaven;
- 3) Interventie van de Nederlandse Regering bij de grote mogelijkheden om te komen tot een regering betreffende de waterstofbom.

Verzetsbeweging

Evenals de voorgaande jaren verzorgde de Vereniging "Verenigd Verzet 1940-1945" voor een aantal kinderen van haar leden een vakantie in Polen en Oost-Duitsland. De kosten hiervan werden gedragen door de resp. zusterorganisaties. Op organisatorisch gebied ontplooidde deze vereniging overigens geen bedrijvigheid. De sedert geruime tijd ondernomen pogingen om met gebruikmaking van het speciaal daartoe opgerichte comité "Eenheid in het Verzet" niet-communistisch georiënteerde verzetsstrijders te betrekken in de communistische actie tegen de herbewapening van Duitsland zullen voorlopig waarschijnlijk in een andere vorm worden voortgezet.

Blijkens een bericht in De Waarheid vond eind Juli te Wenen een internationale conferentie van oud-verzetsstrijders plaats ter voorbereiding van een in

- 11 -

November a.s. te houden festival ter gelegenheid van de 10-jarige herdenking hunner bevrijding. Bekend is, dat de plannen hiervoor werden ontworpen tijdens de in April jl. onder auspiciën van de FIR (de internationale communistische federatie van verzetsorganisaties) gehouden Buchenwaldherdenking. Het ligt uiteraard in de bedoeling zoveel mogelijk voormalige verzetsstrijders buiten het milieu der communisten te bewegen tot deelneming aan dit festijn. Vooralsnog is niet bekend op welke wijze men -zonder de communistische achtergrond van de in Wenen te houden manifestaties te laten blijken- een Nederlandse delegatie denkt samen te stellen.

Vereniging "Nederland - U.S.S.R."

De Vereniging "Nederland-U.S.S.R." bereidt zich op de "Maand voor versterking der culturele betrekkingen met de Sowjet-Unie" voor, die ook dit jaar in October zal worden gehouden. Tevoren sprak men over een maand voor "vrede en vriendschap met de S.U.". Het accent is nu verlegd.

Twee Russische musici, die omstreeks de jaarwisseling 1953-1954 in Nederland optraden, zullen hier in October a.s. wederom concerteren. Hoewel het waarschijnlijk niet toevallig is dat zij juist dan komen, zal de Vereniging "Nederland-U.S.S.R." slechts in een beperkt aantal gevallen als gastvrouw optreden.

Sommige functionarissen van de vereniging schijnen het moeilijk te kunnen verwerken, dat "Nederland-USSR" niet meer het monopolie heeft van het in Nederland introduceren van Russische kunstenaars, sportbeoefenaars en geleerden. Aan de betekenis van de "good-will", die de Sowjet-Unie bezig is te kweken door de liberalisatie in de uitwisseling van dergelijke groepen zouden deze voorstanders van het voorheen aan "Nederland-U.S.S.R." verleende monopolie voorbij zien.

Jeugdorganisaties

Het zomerprogramma van de communistische jeugdorganisaties, het A.N.J.V. en de O.P.S.J., stond in dienst van de vakantie-ontspanning, getuige de vele sport- en verpozingskampen, die werden georganiseerd.

Dientengevolge werd in de afgelopen maanden weinig aandacht besteed aan de ledenwerving of andere acties. In navolging van het communistische dagblad "De Waarheid" toonde het A.N.J.V.-orgaan "Jeugd" weliswaar veel belangstelling voor de vermindering van de militaire diensplicht in België en Nederland, doch het kwam thans niet tot persoonlijke benadering van de militairen.

- 12 -

Inmiddels heeft de A.N.J.V.-leiding plannen gemaakt voor het komende winterwerk, waarvan de voornaamste punten zijn:

de voorbereiding van het omstreeks Kerstmis 1954 te beleggen 6e congres, de viering van het 10-jarig bestaan van het Verbond in 1955 alsmede de voorbereiding van een circa 1000-man sterke delegatie naar het 5e Wereldjeugdfestival, dat volgens een besluit der WFDY (council-meeting te Peking, 9-16 Augustus 1954) in Juli 1955 te Warschau zal worden gehouden.

Daarnaast heeft de A.N.J.V.-leiding de taak om de nationale en locale voorbereiding te regelen ter bijwoning van de Internationale conferentie betreffende de rechten der plattelandsjeugd (9-15 December a.s. te Wenen).

Ook nu heeft het A.N.J.V. een overladen winterprogramma waarvan de uitvoering grote inspanning van de leiding zal vergen. Het voornaamste organisatorische obstakel is het kadertekort. De ontwikkeling en de scholing der kaderleden vormt een zelfstandig onderdeel van het winterprogram. Het A.N.J.V.-hoofdbestuur wijdde daaraan op 4 en 5 September een speciale zitting.

Inmiddels werd bekend, dat twee vooraanstaande functionarissen M.J. Haks en H.J. Hoekstra uit de leiding traden, omdat zij op het landelijk secretariaat van de C.P.N. zouden worden tewerkgesteld.

Nederlandse Vrouwenbeweging

De Nederlandse Vrouwenbeweging heeft zich in Juli en Augustus jl. voornamelijk bezig gehouden met het verspreiden van een manifest, waarin werd geprotesteerd tegen proefnemingen met de waterstofbom. Met in de plaatselijke afdelingen verzamelde handtekeningen zou aan de Nederlandse regering worden verzocht bij de Verenigde Naties aan te dringen op behandeling van dit probleem en op het instellen van een algemeen verbod van wapens tot massa-vernietiging.

De verwachting lijkt gewettigd, dat de Nederlandse Vrouwenbeweging, nadat zij aldus enige maanden heeft gevaren op de koers van de Vredesbeweging, in de komende maanden mede klaar zal staan om de E.V.C.-politiek te steunen bij de exploitatie van het vraagstuk van lenen en prijzen.

HOOFDSTUK III - VAKBEWEGING

ALGEMEEN

Het bisschoppelijk mandement en de besprekingen over een eventuele nieuwe loonronde hadden de speciale aandacht van de E.V.C. Beide zaken zijn welkome steunpunten voor een hernieuwde propaganda ten bate van de eenheid van actie. Evenals de C.P.N. veroordeelt de E.V.C. het mandement als een aanval op de gehele arbeidersklasse.

Het stelling nemen ertegen van het N.V.V. vergroot, naar de mening der communisten, de kansen op samenwerking tussen hen en de massa. De communistische verwachtingen zijn versterkt door het feit, dat het N.V.V. op 17 Juli j.l. de samenwerking in Unie-verband met de K.A.B. en het C.N.V. heeft verbroken. Het Nederlands Verbond van Vakverenigingen is voortaan niet meer bereid gemeenschappelijk met zijn vroegere Unie-partners op te treden bij kernverkiezingen in de bedrijven. De bij het N.V.V. aangesloten bonden zullen niet langer deelnemen aan voor- of tussentijds overleg met de confessionele vakbeweging over acties op het terrein van looneisen en arbeidsvoorwaarden.

HET MANDEMENT

Het is begrijpelijk, dat de Partij de houding van de E.V.C. bepaalt. Het is de C.P.N. voor alles te doen om zich uit het isolement te verlossen aangezien de communisten er anders niet in zullen slagen de massa in beweging te brengen. Derhalve spannen zowel de Partij als haar hulporganisaties -en bovenal de E.V.C.- zich in om alle arbeiders ervan te overtuigen, dat alleen hun solidariteit een afdoende wapen is tegen de politiek van Romme en de "reactionnaire" ondernemers.

In "Werkend Nederland" en op andere plaatsen gaf de E.V.C. het advies om de katholieke kameraden niet met schampere opmerkingen over het mandement tegemoet te treden, doch hen integendeel duidelijk te maken waarom en waartegen gemeenschappelijk moet worden gestreden.

Het is ook onder de nieuwe verhoudingen niet anders dan in het verleden. De communisten in de vakbeweging blijven voor alles gebonden aan de oude opdracht, om de eenheid-van-onderop tot stand te brengen.

Ofschoon de Voorzitter van het N.V.V. bekend maakte, dat de hiervoren vermelde gewijzigde positie van het Verbond geen enkele verandering in de relatie tot de Eenheidsvakcentrale inhoudt, juichte de E.V.C.-leiding de breuk van harte toe. Zij gaf een speciaal daaraan gewijd vlugschrift uit, waaruit niets dan lof over deze daad spreekt.

Opnieuw koppelde de E.V.C. aan het verlangen naar eenheid van actie haar bereidheid tot eenheid van organisatie, mits de vakbonds-democratie in het N.V.V. zal worden hersteld.

Waarom het hierbij in wezen gaat valt af te leiden uit de inhoud van een vraaggesprek (Waarheid 26-7-54) met Frits Reuter.

Op de vraag wat hij onder vakbonds-democratie in het N.V.V. verstaat, antwoordde de E.V.C.-voorzitter met de bekende woorden:

het recht van iedere arbeider om lid van het N.V.V. te worden en daarin een functie te bekleden.

Teneinde vervolgens aan te tonen dat het de E.V.C. niet te doen is om te wroeten en complotten te smeden in het N.V.V. zei Reuter verder, dat de E.V.C. tegen fractievorming in de vakbeweging is.

Een en ander zou op ondubbelzinnige bedoelingen kunnen duiden, maar Reuter's nadere toelichting geeft niettemin te denken waar hij stelde dat alle belangrijke besluiten moeten worden genomen in ledenvergaderingen waarbij de minderheid zich onvoorwaardelijk neer moet leggen bij de meerderheid. Aan een dergelijke besluitvorming moet evenwel ten grondslag liggen een onbelemmerde uitwisseling van opvattingen. Minderheden moeten in de gelegenheid zijn door overtuigende argumenten een meerderheid te vormen, aldus zijn betoog.

Met andere woorden de communisten zouden in het N.V.V. onbelemmerd moeten kunnen ageren teneinde hun ideeën als minderheid algemeen aanvaardbaar te maken.

Men ontkomt niet aan de indruk, dat deze kalmerende woorden van Reuter de ware bedoelingen der communistische leiders moeten verdoezelen. De hoofdredacteur van het partij-dagblad heeft immers tevoren scherp geformuleerd, waar het in feite om te doen is.

De eenmaal ontstane kloof met de confessionele organisaties mag zijns inziens niet worden overbrugd, maar moet veeleer worden verbreed. De banden met de Rommeanen moeten, aldus Marcus Bakker, overal in de Regering en in alle belangrijke organen worden verbroken. De strijd tegen de katholieke reactie moet worden voortgezet en verder ontwikkeld.

De belediging van of het gebrek aan eerbied voor andersdenkenden die, - aldus de Waarheid van 20-7-54, uit de strekking van het mandement zou blijken, is, zo stelde Bakker, zelfs in een grote zaak als deze een onvoldoende fundament voor een anders georiënteerde politiek.

De confessionele besturen hebben z.i. -en hier spreekt de Partij- nog heel wat meer en heel wat ernstiger zaken op hun geweten dan beledigingen. Te denken valt hier aan de P.B.O., de vrije loonvorming en in de eerste plaats aan de anti-nationale politiek van onderhorigheid aan de Amerikanen.

"Voor deze reactionnaire eisen van het grootkapitaal en zijn steunpilaren in K.A.B. en C.N.V. heeft de N.V.V.-leiding steeds gewillig het hoofd gebogen."

DE NIEUWE LOONRONDE EN DE E.V.C.

Na haar tot de Stichting van de Arbeid gericht schrijven, genoemd in het vorige overzicht op blz. 15, waarin zij op een nieuwe algemene loonsverhoging aandrang en haar bereidheid uitsprak om aan de besprekingen voor nieuwe loonvoorstellen deel te nemen, heeft de E.V.C. in de afgelopen periode voortdurend getracht door woord en daad de loononderhandelingen te beïnvloeden. Dit wordt niet onder stoelen of banken gestoken. In "De Waarheid" van 20-8-54 wordt duidelijk gezegd, dat het nu aankomt op "het ontwikkelen van een massale actie, teneinde de ondernemers tot betalen te dwingen. Dit zal ongetwijfeld de onderhandelingen in de Stichting van de Arbeid ten gunste van een algemene verplichte loonronde beslissend beïnvloeden".

Steeds wordt erop gewezen dat samenwerking van communisten en socialisten voor verwezenlijking van de eisen der arbeiders de enige mogelijkheid tot succes biedt en mitsdien absoluut noodzakelijk is.

Tot een algemene actie is het tot nu toe nog niet gekomen, wel is echter de stakingsactiviteit aanzienlijk toegenomen. Opmerkelijk is dat enkele acties van bepaalde groepen (o.m. loodgieters) met steun van andere bouwvakarbeiders, zo lang werden volgehouden, dat successievelijk een aantal patroons de gestelde eisen inwilligde.

Overigens zijn de meeste stakingen van korte duur, b.v. 24-uur acties. Dat dit niet -zoals het in feite vermoedelijk wel het geval zal zijn- uit financiële overwegingen geschiedt en evenmin steeds de enig juiste strijdwijze voor het ogenblik is, trachtte Bertus Brandsen aan zijn hoorders op de Amsterdamse E.V.C.-Kadervergadering van 7 September j.l. duidelijk te maken. Hij zei, dat deze verkeerde gedachte slechts voortvloeiende uit het ongelooft in de mogelijkheid om stakingen van massale omvang en van langere duur te financieren. Dit moet, aldus Brandsen, met de meeste beslistheid worden bestreden, evenals de mening dat hoge uitkeringen beslissen over het lot van de staking. Zijns inziens was slechts bepalend de mate van solidariteit onder de arbeiders. Ook al zou de E.V.C. beschikken over tot barstens toe gevulde strijdkassen, dan nog zou zij, aldus de landelijke secretaris van de E.V.C., deze solidariteit blijven stimuleren.

In de vorm van deze stakingsacties levert de E.V.C. dus haar aandeel in de totstandkoming van een nieuwe loonregeling. Want behalve dat zij zich achter de in elk dezer acties incidenteel gestelde eisen stelt, blijft zij ageren voor een snel ingaande algemene verplichte loonronde. Zoals dit de laatste tijd in het schema van de eenheid van actie haar gewoonte is, vermijdt zij evenals de C.P.N. hierbij concrete eisen omtrent de hoogte van de verlangde loonstijging te stellen.

Steeds agressiever wordt de toon in "De Waarheid" en de E.V.C.-organen. Voortdurend worden -zoals "Werkend Nederland" schrijft "meestal op advies van de E.V.C.-vakbonden"- nieuwe stakingen afgekondigd. Een tijdens de besprekingen in de S.E.R. gemaakte opmerking dat "het uitblijven van een loonsverhoging het handhaven van de arbeidsvrede zou bemoeilijken, wordt met enige trots -in goede opmaak- weergegeven. Hier wordt direct aan verbonden, dat dit wil zeggen, dat de erkenning, dat meer loon betaald kan worden, door de klassenstrijd is afgedwongen.

Brandsen besluit zijn jongste hoofdartikel in "De Waarheid" van 10-9-54 aldus:

"Hoe feller die (strijd voor loonsverhoging) gevoerd wordt, hoe eerder de loonsbesprekingen in de Stichting van de Arbeid iets zullen opleveren. Alle voorgaande loonronden kwamen tot stand door de strijd, die er aan vooraf ging. Dat is nu ook het geval, terwijl de kracht van die strijd bepalend is voor de hoogte van de komende loonronde."

STAKINGEN

Na de korte staking van de bouwvakarbeiders bij de Tunnelbouw Velsen op 13 Juli 1954 mondde de onrust op dit bouwobject uit in een d.d. 27 Augustus j.l. geforceerde staking, die later praktisch algemeen werd.

De directe aanleiding tot deze conflicten was in hoofdzaak het afwijzen van 10% loonsverhoging, een vrij algemeen onder de werknemers levende eis. Met de hulp van de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (A.B.W.B.-E.V.C.) kwam een staking tot stand. Steunlijsten werden door het gehele land uitgezet en de A.B.W.B. stelde uit zijn schaarse geldmiddelen f 5000,-- beschikbaar teneinde de stakers te suggereren dat het met de geldelijke ondersteuning wel in orde was.

De eenheid-van-actie-tactiek werd op de hierboven geschetste wijze met succes in toepassing gebracht.

Naarmate de tijd verstrijkt wordt het vele arbeiders duidelijk, dat zij in communistisch vaarwater zijn terecht gekomen. Zij weigeren de door de stakingsleiding verzamelde gelden te accepteren en wenden zich tot de erkende vakbonden, die de betrokken arbeiders hulp toezeggen onder voorwaarde, dat zij het werk zullen hervatten aangezien de patroon (de Amsterdamse Ballast Maatschappij, A.B.M.) de eisen weigert in te willigen. Het conflict zal voor de arbeiders generlei resultaat opleveren, hetgeen voor de C.P.N. en de E.V.C. een nieuwe tegenvaller in hun streven naar het herstellen van het contact met de massa wordt.

De afgelopen maanden staakten loodgieters in Amsterdam en Den Haag, die in de nieuwbouw werkzaam waren. Ook zij eisten loonsverhoging.

De A.B.W.B.-E.V.C. betoonde zich ook hier zeer actief en stelde zich achter de stakers. De erkende vakorganisaties achtten de eisen gegrond, maar wilden een en ander door overleg regelen. Slechts enkele werkgevers voldeden, zoals hiervoren al opgemerkt, gedeeltelijk aan de eisen der arbeiders. Het overleg zal echter worden voortgezet.

De staking bij de N.V. B.M.B.A. te Rotterdam had een deelname van de arbeiders in de winstverdeling als aanleiding. De Algemene Bond van Werkers in de Hout- en Meubileringsindustrie (A.B.H.M.-E.V.C.) werd onmiddellijk actief. Het conflict duurde twee dagen, waarna overeenstemming tussen werkgever en werknemers werd bereikt.

De overige arbeidsgeschillen in deze sector hadden niet veel te betekenen.

Nadat reeds geruime tijd kon worden geconstateerd, dat er onder de havenarbeiders in Amsterdam ontevredenheid heerste in verband met de taakverdeling, de rusttijden en de lonen, is op Maandag 6 September 1954 een staking uitgebroken. Nadat des morgens 80 havenarbeiders het werk hadden neergelegd, sloten zich hierbij des middags 350 arbeiders in dienst van diverse maatschappijen aan. In een 's avonds onder leiding van de A.B.T.-E.V.C. gehouden vergadering namen 800 arbeiders vrijwel unaniem het besluit tot een 24 uurstaking op Dinsdag 7 September.

Dreigde aanvankelijk dat het gehele havenbedrijf zou worden langelegd, later bleek, dat van de 6000 havenarbeiders + 3500 in staking waren gegaan, grotendeels in dienst van de S.H.B. (Samenwerkende Haven Bedrijven), terwijl 2500 arbeiders, overwegend vast personeel van de diverse maatschappijen, de arbeid voortzetten.

Des morgens werden onder de havenarbeiders pamfletten verspreid vanwege de A.B.T.-E.V.C., de Metaal-E.V.C. deed hetzelfde bij de grote metaalbedrijven en de C.P.N. onder de Amsterdamse bevolking, met verzoek solidariteit te betonen.

Des avonds bezochten circa 200 havenarbeiders in Bellevue een door de A.B.T.-E.V.C. belegde vergadering. Een commissie van 12 personen werd benoemd, die met de Scheepvaartmaatschappij Noord zou onderhandelen over bepaalde eisen.

Bijzondere vermelding verdient een verklaring op deze vergadering van L. van Es, bestuurslid der afdeling Rotterdam van het O.V.B., dat deze organisatie zich volkomen achter de actie te Amsterdam stelde. Het O.V.B. wilde aanvankelijk te Rotterdam eveneens een commissie van actie instellen, die in nauw contact met de E.V.C. moest staan, maar tot op heden is daarvan nog weinig terecht gekomen.

De erkende vakbonden waren tegen deze door de A.B.T.-E.V.C. georganiseerde staking en bleven, in afwachting of inderdaad slechts 24 uur gestaakt zou worden, aanvankelijk passief.

Bij deze actie speelt de loonkwestie een secundaire rol. Vele arbeiders zijn onderling naijverig, dat steeds een bepaalde groep in aanmerking komt voor het maken van overuren, hetzij 's nachts hetzij des Zondags, waardoor deze arbeiders f 12,-- en meer per week extra verdiensten maken.

METAAL-E.V.C.

In overeenstemming met de dezerzijds uitgesproken verwachting in N.O. 5 en 6/1954 bestond de Nederlandse delegatie naar het van 3-7 Juli 1954 te Wenen gehouden 2e Congres van de I.B.A.-Metaal-W.V.V. uit slechts vier personen. Of de op het Congres gegeven richtlijnen in Nederland weerklank zullen vinden, kon nog niet blijken.

Zowel de inleidingen als de discussiebijdragen stonden geheel in het teken van de reeds enige tijd gepropageerde versterking van de internationale solidariteit en de eenheid van actie. Het streven hiernaar werd geformuleerd in een door het Metaal-E.V.C.-orgaan afgedrukte "open brief aan de arbeiders der Vakbonden, die niet bij de I.B.A. zijn aangesloten" en een "manifest aan alle arbeiders uit de metaal- en machinebouw-industrieën". (zie hiervoren hoofdstuk I onder internationale vakbeweging)

De Metaal-E.V.C. bereidt thans plannen voor om binnenkort over te gaan tot de uitgifte van een Sociaal-Economisch Program, zoals dit op het bovengenoemde I.B.A.-Congres werd aangenomen.

CHEVOFA

Het streven van het communistische Wereld Vakverbond om het directe contact tussen zijn geaffiliëerde I.B.A.'s en de daarmee corresponderende nationale bedrijfsbonden te versterken is in Nederland in de afgelopen maanden tot uiting gekomen in een briefwisseling tussen de bij het W.V.V. aangesloten Internationale Beroeps Afdeling voor arbeiders in de Chemische, aanverwante en Petroleumindustrieën (I.B.A.-Chemische-W.V.V.) en de E.V.C.-bedrijfsbond "Chevofa". Dit contact heeft ertoe geleid, dat de Chevofa-E.V.C. een aanvang heeft gemaakt met de verkoop van briefkaarten en sluitzegels ter bestrijding van de kosten van deelnemen aan een van 22-25 September a.s. te Boekarest te houden Wereldconferentie van de I.B.A.-Chemische-W.V.V. De agenda voor deze conferentie werd inmiddels gepubliceerd in het orgaan van de Chevofa-E.V.C. Niet uitgesloten wordt geacht, dat een landelijk bestuurder van deze E.V.C.-bedrijfsbond de conferentie als afgevaardigde zal bijwonen.

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEIT VAN ANDERE GROEPERINGEN

Nationaal Europese Sociale Beweging

De N.E.S.B. vertoonde in de afgelopen maanden weinig tekenen van activiteit. Hoewel zulks beschouwd moet worden als een uitvloeisel van de richtlijn, dat de beweging zich hangende het proces van een optreden naar buiten zal onthouden, mag worden aangenomen dat ook financiële moeilijkheden hierbij een rol hebben gespeeld. Meer in het bijzonder schijnen deze ook van invloed te zijn geweest op het sedert 13 Juli niet meer verschijnen van het Sociaal Weekblad.

Typend voor de (niet in de pers gesignaleerde) wijze van optreden der N.E.S.B. is het kalken op enkele straten in Den Haag en Amsterdam van leuzen als "Tien jaar voor van Tienen" en "Volksfront tegen N.E.S.B.". Ofschoon aangebracht door aanhangers, moest de indruk worden gewekt, dat tegenstanders aldus tegen de "beweging" hadden geageerd. Spoedig daarna werden in genoemde steden op kleine schaal zgn. als reactie biljetten aangeplakt, getiteld "N.E.S.B. tegen Volksfront". Deze pamfletten bevatten enige anti-communistische uitlatingen en aan het slot een pleidooi voor een gemeenschappelijk welvarend Nederland in een "Nationaal Europa".

Zoals bekend zal het Gerechtshof in Den Haag de zaak tegen de beide leiders der N.E.S.B. op 1 October a.s. opnieuw in behandeling nemen, waarbij dan de feitelijke werkzaamheid van deze groepering mede in het onderzoek zal worden betrokken.

Wolthuis over de "zaak-Breda"

"Die Europäische Nationale" (ondertitel: "Rundbrief der Deutschen Sozialen Bewegung in der E.S.B.") is het orgaan van de Duitse Sociale Beweging. In no 44, 4e jaargang verscheen een artikel van de hand van Mr J.A. Wolthuis, over de achtergrond van de ontvluchting der zeven oorlogsmisdadigers uit Breda in 1952.

Na terloops, doch met kennelijk genoegen, te hebben vermeld dat de vlucht uitstekend was voorbereid en dat medewerkers van de Stichting Oud-Politieke Delinquenten bij die gelegenheid hun kameraden te hulp waren gesnel, memoreert Wolthuis de verklaring van Minister Donker dat bijna alle thans nog in de gevangenis verblijvende politieke gevangenen tot de zwaarste misdadigers behoren, waarna hij erop wijst dat men op deze wijze het Nederlandse volk van jaar tot jaar steeds weer de gruwelen van de oorlog in optima forma heeft voorgehouden.

Schrijver wijst erop, dat door het overbrengen van deze personen naar Breda, waar zij het, naar hij zegt, veel slechter hebben dan tevoren in Veenhuizen, en door het afwijzen van alle gratieverzoeken in Breda een sfeer werd geschapen, waarin deze mensen de vlucht als enig redmiddel beschouwden.

De vraag opwerpende of deze gevangenen nu ook werkelijk misdadigers zijn, is voor schrijver aanleiding tot een aanklacht tegen de Bijzondere Gerechtshoven, die volgens hem menigmaal recht deden op stukken, nadat tevoren leden van de hulppolitie verdachten zowel als getuigen door mishandeling hadden gedwongen tot het bekennen van gedeelten der telastelegging, waarvoor geen bewijs was.

Wolthuis vervolgt dan met te zeggen dat er onder de gevangenen inderdaad personen zijn die "zogenaamde" gruweldaden hebben begaan. Hij meent echter dat zij recht hebben op barmhartigheid omdat zij hun misdaden begingen uit angst, onder de invloed van oorlogs-psychose dan wel uit wanhoop. Het merendeel hunner is z.i. door het blinde toeval of door het noodlot van de oorlog in situaties gebracht, waarin zij nauwelijks anders konden handelen dan zij deden en moesten doen.

Het begrip rechtvaardigheid, zo zegt hij, is iets wat zij na de oorlog niet meer in de behandeling van hun zaken hebben ervaren.

Het geval-Faber biedt volgens Wolthuis de gelegenheid om diens zaak thans door de Duitse rechter opnieuw en dan objectief te doen behandelen. (Faber behoort tot diegenen die inmiddels de Duitse nationaliteit hebben verkregen. Hij zal, naar verluidt, te zijner tijd in Düsseldorf voor een Duitse rechtbank moeten verschijnen).

Aan het slot van zijn betoog stelt Wolthuis o.a. dat de Nederlanders door de herbehandeling van het proces-Faber wel zullen moeten inzien dat het theater van de Bijzondere Rechtspraak vals spel was. Als dan door dit proces zou blijken dat de Bijzondere Gerechtshoven gedwaald hebben en hun vonnissen niet als deugdelijke rechtspraak beschouwd kunnen worden, dan zou zulks, aldus Wolthuis, voor de Duitse regering aanleiding kunnen zijn een revisie van alle processen te eisen. Dan zouden echter onderdanen van neutrale landen (van Zweden en Zwitserland enz.) als rechter moeten fungeren. Mocht echter blijken dat er op de uitgesproken vonnissen van de Bijzondere Gerechtshoven niets was aan te merken, dan kon Düsseldorf toch de basis vormen waarop de regeringen van Nederland en Duitsland de strijdvraag over de gevangenen van Breda zouden kunnen oplossen.

De eindconclusie van Wolthuis luidt dat deze mensen in vrijheid gesteld dienen te worden, omdat zij, wat zij ook mogen hebben misdreven, beschouwd dienen te worden als slachtoffers van de oorlog.

HOOFDSTUK V - ACTIVITEIT VAN INDONESIERS,
CHINEZEN, SURINAMERS ETC.

17 Augustus 1945

De communistische "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) te Amsterdam heeft de leiding gehad bij het organiseren van de gebruikelijke jaarlijkse bijeenkomst ter herdenking van het op 17 Augustus 1945 uitroepen van de Republiek Indonesia. Op deze samenkomst was ook Piet van Staveren aanwezig. Het bekende bestuurslid Chairun Caropeboka betoogde bij deze gelegenheid dat, niet-tegenstaande de opheffing der Nederlands-Indonesische Unie, door handhaving der financiële en economische overeenkomsten de koloniale uitbuiting zal blijven bestaan en dat nog miljoenen door de Nederlandse banken uit Indonesië worden weggesleept.

"De Waarheid" nam ook deel aan de herdenking door het op drie opeenvolgende dagen in gedeelten publiceren van een uitvoerig artikel, speciaal voor het blad geschreven door D.N. Aidit, algemeen secretaris van het Centraal Comité van de "Partai Kommunis Indonesia". Daarin zijn verschillende aspecten van de toestand van Indonesië belicht. De huidige situatie aldaar opent z.i. onbegrensde mogelijkheden voor de revolutionaire volksbeweging. Hij pleit voor de macht van een volksregering onder leiding der arbeidersklasse. De anti-Nederlandse hetze ligt in zijn beschuldiging dat Nederland met Amerika in Indonesië manoeuvreert, intimideert, intrigeert en smerige complotten smeedt tegen de Regering Sastroadmidjojo. Bovendien bestaat er samenwerking tussen de Nederlandse, Amerikaanse en Engelse inlichtingendiensten teneinde de actie der communisten te verlammen.

Parallel met vorenbedoelde beschouwingen loopt een voor deze gelegenheid in de Indonesische pers verschenen artikel van de voorzitter der C.P.N., Gerben Wagenaar verklaart hierin, dat het Nederlandse imperialisme nog steeds de ergste vijand van het Indonesische volk is en er voortdurend op uit is zijn brandkasten te vullen. (Steeds weer blijkt, dat de anti-Nederlandse hetze in Indonesië van de zijde der C.P.N. wordt gestimuleerd.)

De Partij in Nederland heeft voorts aan de herdenking bijgedragen door het organiseren van bijeenkomsten op enkele plaatsen, voor welk doel te Amsterdam een comité werd gevormd. Bij het vermelden der comitéleden werden drie Indonesische namen genoemd, dezelfde volkomen gefingeerde welke ook verleden jaar op de lijst van comité-leden voorkwamen.

Moskou en Djakarta

Met het totstandkomen van de directe diplomatieke betrekkingen tussen Djakarta en Moskou reizen opvallend meer Indonesiërs op uitnodiging naar de Sowjet-Unie. Twee vertrokken uit Amsterdam voor een studie van de Russische spoorwegen; vijf R.I.-ambtenaren passeerden Schiphol om te Moskou de internationale landbouwten- toonstelling te bezoeken; twee Indonesiërs uit Djakarta gingen derwaarts ter bijwoning van een onderwijscongres en negen Indonesische vrouwen deden Schiphol aan om, naar zij zeiden, op uitnodiging van de "Russische Vrouwenbeweging" een vacantie in Rusland door te brengen.

Bij herhaling bleek Rusland's grote belangstelling voor Indonesië, nog onlangs door de aankomst te Tandjong Priok van de "Straawopol" met aan boord materialen en goederen voor de tentoonstelling in het Sowjet-paviljoen op de internationale jaarbeurs te Djakarta. Ongeveer vijftienveertig Sowjet-deskundigen, van wie vijftien ingenieurs, waren volgens een persbericht belast met de opbouw van dat paviljoen.

Studentencontact

De niet-communistische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (P.P.I.) -Delft-ontving een invitatie tot het bijwonen van de eind Augustus te Moskou gehouden Council-meeting der "International Union of Students". Het hoofdbestuur dezer vereniging verzocht van de leden opgave wie daarvan gebruik wilde maken op eigen kosten. (De reis van Praag, Helsinki en Wenen naar Moskou zou door de I.U.S. verzorgd worden.) Bij de P.P.I. bestond hiervoor echter geen belangstelling uit vrees voor eventuele maatregelen van de Nederlandse Overheid tegen Indonesische deelnemers.

Indo-Chinezen

De landelijke Indo-Chinese studentenvereniging "Chung Hwa Hui" (Delft) kreeg weer een eigen orgaan in plaats van het uitgegeven "Bulletin". Volgens het redactionele artikel in het eerste nummer (Chung Hwa Hui Tsa Chih) houdt het opnieuw verschijnen van het blad verband met het nieuwe -nogal vaag gestelde- programma der vereniging, namelijk: "een actieve bestudering der Chinese cultuur in haar actuele uitingsvormen en in haar mogelijke betekenis in het huidige ontmoetings- proces der wereldbeschavingen". Naar het voorkomt is dit een gecamoufleerde oriëntering op de Chinese Volks- republiek. Het in de Nederlandse taal geredigeerde orgaan bevatte een in Chinese karakters gestelde bij- drage, waarin Peking wordt verheerlijkt.

Wederom kon worden vastgesteld, dat uit Bern (Legatie van de Chinese Volksrepubliek) propaganda- materiaal per post aan in Nederland studerende Indo- Chinezen wordt toegezonden.

HOOFDSTUK VI - OVERZICHT DER STAKINGEN IN DE MAANDEN

JULI EN AUGUSTUS 1954, ZIE BLZ. 23.

Stakingen overzicht in
Juli 1954

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging Vakbonden	Resultaat	V o l g n o
Loodgieters te Amsterdam	Stakers eisten 30% loons- verhoging	ABWB-EVC steunde de stakers	Aan de eisen werd ge- deeltelijk tegemoet gekomen	1.
NV Holl.As- best Mij., Rotterdam	Protest tegen invoering continustelsel	NVV bemid- delde	Directie zegde wijzi- ging van de ingevoer- de regeling toe	2.
NV Emba Emballage- fabr., R'dam	Conflict over winstuit- kering	ABEM-EVC stookte. NVV bemiddelde	Overeenstemming werd bereikt	3.
Havenarbei- ders te Amsterdam	Loonconflict	ABT stookte	Op korte termijn zal overleg over de lonen worden gepleegd	4.
Verblifa Krommenie	Arbeiders eisten uitbe- taling van een voorschot i.v.m. de invoering van de werkclassificatie	Geen	Geen	5.
van den Bergh & Jurgens R'dam	Regeling winstuitkering	Chevofa-EVC stookte. Er- kende vakor- ganisaties bemiddelden	Geen	6.
Tunnelbouw Velsen	Stakers eisten een loons- verhoging van 10%	ABWB-EVC gaf leiding aan het conflict	Geen	7.
Havenarbei- ders Amsterdam	Conflict over reisver- goeding	Geen	Geen	8.
Tomado NV Zwijndrecht	Conflict over eventueel uit te betalen kerstgra- tificatie	Erkende bon- den bemiddel- den. De Me- taal-EVC stookte	Aan de arbeiders werd gedeeltelijk tegemoet gekomen	9.
Nationale Staalin- dustrie NV Rheden	Conflict over vakantie- toeslag	De Metaal-EVC stookte	Geen	10.
Huidenver- werkers Amsterdam	Looneisen	ABT-EVC stookte	Lonen werden verhoogd	11.
Havenarbei- ders Zaandam	Arbeiders eisten meer loon voor het lossen van dun hout	NVV bemid- delde	Geen direct resultaat	12.

Stakingen overzicht in
Juli 1954

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging Vakbonden	Resultaat	V o l g n o
Hoogovens afd. Vervoer Velsen	Protest tegen schorsing van een van de arbeiders	De Metaal- EVC stookte	Geen	13.
Verenigde Touwfabr. Maassluis	Eis tot verhoging van de vacantie-toeslag van 2% tot 4%	Geen	De stakers kregen de toezegging dat 3% va- cantie-toeslag zou worden uitbetaald	14.
NV WABO Bouwmij. Gouda	Stakers eisten hoger loon	ABWB-EVC gaf leiding	3 arbeiders werden ontslagen	15.
Spieker & Elfring Overslag- bedr., Hengelo	Arbeiders eisten hogere lonen dan die door de CAO vastgesteld	ABT/EVC stookte	Geen	16.
Key & Kra- mer Werk- uitv. Velsen	Tarief-kwestie	ABWB-EVC gaf leiding	Aan de eisen van de arbeiders werd later gedeeltelijk tege- moet gekomen	17.

Stakingen overzicht in
Augustus 1954

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging</u> <u>Vakbonden</u>	Resultaat	V o l g n o
Hille's be- schuitfabr. Zaandam	Schorsing van een werk- neemster	Geen	Schorsing opgeheven	1.
Loodgieters 's-Graven- hage	Looneis	ABWB-EVC stookte	Geen	2.
Loodgieters 's-Graven- hage	Looneis	ABWB-EVC stookte	Eisen werden gedeel- telijk ingewilligd	3.
Metaalarbei- ders Amsterdam	Arbeiders eisten een loontoeslag van 25%	De Metaal- EVC en het OVV gaven leiding	Meeste werkgevers willigden eisen in	4.
Steenfabriek "Staartjes- waard" Beuningen	Loongeschil	Geen	Geen	5.
Papierfabriek van Gelder & Zn., Velsen	Looneis	Geen	Eisen werden gedeel- telijk ingewilligd	6.
Havenarbeiders Rotterdam	Stakers eisten ver- goeding van tramgeld	ABT-EVC stookte	Geen	7.
Nederlandse Kabelfabr. Delft	Eis tot loonsverhoging	Geen	Directie zegde toe met de erkende vak- bonden te zullen onderhandelen	8.
Tunnelbouw Velsen	Protest tegen ontslag van enkele arbeiders Looneis van 10%	ABWB-EVC stookte. Er- kende vak- organisaties trachtten te bemiddelen	Conflict duurt voort	9.
N.V. J.W.Ju- nius & Zn., Classificeer- bedrijf Rotterdam	Looneisen	De Metaal- EVC gaf lei- ding	Conflict duurt voort	10.
Verblifa Krommenie	Conflict over merit- rating	Erkende vak- organisaties bemiddelden	Geschil werd opgelost	11.
Kon.Stoom- weverij Nijverdal	Stakers eisten herzie- ning van bestaande ta- riefregeling	Geen	Geen	12.

V o l g n o	Begin in vori- ge maand	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.																																																							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																									
1.						20	gedurende 1 kwartier																																																		
2.										1000																																															
3.										120																																															
4.																	1000																																								
5.																	120																																								
6.																																																									
7.																																																									
8.																																																									
9.																																																									
10.																																																									
11.																																																									
12.																																																									

20/8 '54: 41. 25/8 '54: 85

30 325

95

32

250 gedurende 1 uur

op 26/8 '54: 200
op 27/8 '54: 322

550

50

50

gedurende 1 kwartier

500

gedurende twee uren